

Finansdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 30.04.2024
Deres ref.: 24/1761

Høringsvar – endringer i hvitvaskingsforskriften § 4-2a - kontantkort for asylsøkere

Det vises til høringsbrev av 20. mars 2024 med forslag om endringer i hvitvaskingsforskriften § 4-2a.

Finans Norges hovedsynspunkter:

- Finans Norge er i utgangspunktet positive til at å utvide forskriftens ordlyd. Endringen vil bidra til at forskriften virker etter sitt formål.
- Det er imidlertid usikkert om den foreslåtte ordlyden i høringsbrevet er tilstrekkelig klar, og det er behov for nærmere presiseringer.
- Finans Norge mener det bør vurderes å tilrettelegge for private utdanningsinstitusjoner med utenlandske studenter.
- Det bør også vurderes om det skal presiseres i § 4-2a første ledd bokstav c) at banker kan gi offentlig myndighet tilgang til informasjon om hvorvidt disponenten har konto i bank uten hinder av taushetsplikt.

1. Forslag om å endre hvitvaskingsforskriftens § 4-2a for å tilrettelegge for aktører som på oppdrag fra offentlige myndigheter gjennomfører utbetalinger fra det offentlige

Finans Norge støtter forslaget om å utvide hvitvaskingsforskriften § 4-2a. Mange offentlige myndigheter benytter private aktører som private asylmottak, slik at endringen vil imøtekomme et praktisk behov i næringen.

Det fremstår imidlertid usikkert om den foreslåtte ordlyden i høringsnotatet er tilstrekkelig presis, og oppnår den ønskede oppmykningen som er tilsiktet.

Det vises særlig til formuleringen på side 3. hvor det uttales:

«Etter departementets vurdering er det derfor viktig at det er en forutsetning at den som anses som kunde, både opptrer på oppdrag fra, og på vegne av, offentlige myndigheter. Det er ikke ment å være tilstrekkelig at en aktør har et avtaleforhold med offentlig myndighet og dermed anses å opptre på oppdrag fra en offentlig myndighet. Det sentrale er at overføringene som unntaksmuligheten skal knytte seg til, gjennomføres på det offentliges vegne.»

Finans Norge legger til grunn at departementet gir uttrykk for at overføringene gjelder stønad som skal utbetales fra det offentlige via aktøren. Like fullt slik at den private aktøren har et avtaleforhold med bank (er «kunden»). I forbindelse med endringen bør det vurderes om det bør stå «kunden» i § 4-2a bokstav b og i bokstav c der det nå står «offentlig myndighet».

Det bør også vurderes om det bør inntas ytterligere veiledning knyttet til bestemmelsen i Hvitvaskingsrundskrivet ([Rundskriv 4/2022](#)) for å unngå uklarheter rundt bestemmelsens anvendelsesområde.

Finans Norge vil ellers bemerke at definisjonen på «kontantkort» slik det har blitt diskutert i næringen er plastkort ladet med penger. I praksis settes kortet inn i minibanken og pengene utbetales samtidig som kortet «slukes» av minibanken. Det kortet som beskrives i høringsnotatet synes å være et debetkort med bankkonto, PIN og BankAxept.

2. Utdanningsinstitusjoner med internasjonale studenter

For å få studietillatelse i Norge må internasjonale studenter i land utenfor EU/EØS dokumentere at de har egne midler å leve for i henhold til utlendingsloven med forskrifter. Det kan enten dokumenteres med penger på konto i norsk bank i eget navn, eller på studiestedets konto for de studentene som ikke har norsk bankkonto (ikke har norsk personnummer eller d-nummer). Finans Norge forstår det slik at studentene må overføre beløpet som kreves av Utlendingsdirektoratet til studiestedet før de får oppholdstillatelse. Det vil vanligvis ta noe tid å få opprettet konto i norsk bank, fordi studentene er avhengig av å få fødsels- eller d-nummer fra norske myndigheter. Samtidig vil studentene ha behov for et effektivt betalingsinstrument og tilgang til sine egne midler. Et kort på virksomhetens konto til studentene som disponenter for at de skal kunne benytte sine egne midler frem til de får bankkonto vil kunne oppfylle behovet. Reglene treffer utenlandske studenter fra land utenfor EU/EØS som har gyldig legitimasjon som kommer til Norge for å studere ved offentlige og private utdanningsinstitusjoner. Forskriften kan eksempelvis tilføyes et nytt ledd om at unntaket gjelder tilsvarende der kunden er utdanningsinstitusjon som formidler utbetalinger av midler for utenlandske studenter som ikke har tilgang til egen bankkonto i Norge, og hvor identiteten er bekreftet ved gyldig legitimasjon av utdanningsinstitusjonen.

3. Utlevering av informasjon om disponenter som har konto i bank til offentlig myndighet

Hvitvaskingsforskriften § 4-2a først ledd bokstav c) oppstiller som vilkår for at plikt til å bekrefte identitet ikke skal gjelde at offentlig myndighet har “gjennomført tiltak for å bekrefte at [...] disponenten ikke har egen bankkonto [...]” Bestemmelsen innebærer en plikt for offentlig myndighet til å gjøre undersøkelser. Derimot gir bestemmelsen ikke uttrykk for en motsvarende plikt eller adgang for finansinstitusjoner til å dele informasjon med offentlig myndighet. Dersom offentlig myndighet ikke kan få tilgang på informasjon fra bankene vil muligheten offentlig myndighet har til å bekrefte at disponenten ikke har bankkonto være begrenset. Dette har blitt påpekt av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), som har henvendt seg til finansnæringen for å få tilgang til bankenes felles kundeforholdsregister (KAR/KRF). Bankene er på sin side underlagt taushetsplikt og det er uklart om hvitvaskingsforskriften § 4-2a første ledd bokstav c) kan forstås som et unntak fra bankenes taushetsplikt.

Uklarheten kan løses ved at hvitvaskingsforskriften § 4-2a første ledd bokstav c) presiseres med en setning om at finansinstitusjoner kan gi offentlig myndighet tilgang til informasjon nødvendig for å bekrefte at disponenten ikke har bankkonto, uten hinder av taushetsplikt. I praksis kan dette tenkes løst ved at offentlig myndighet gis adgang til å gjøre spørring mot KAR/KFR for å verifisere at disponenten ikke har bankkonto.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.

Atle Roaldsøy
advokat/fagdirektør

Sign.

Caroline Sand
juridisk seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og inneholder derfor ingen signatur(er)